

بجنورد مرکز استان خراسان شمالی میباشد. این شهر در ناحیه □ شمالشرقی ایران واقع شده است. جمعیت شهر بجنورد بر پایه □ آمار خورشیدی، ۱۷۶□۷۲۶ نفر است (چهل و دومین شهر پرجمعیت ایران). همچنین در استان پیشین خراسان پس از مشهد، سبزوار و نیشابور چهارمین شهر بزرگ و پرجمعیت به شمار می رفت

سرشماری سال ۱۳۸۵
برابر با

نام

در منابع قدیمی و فرهنگهای لغت نام این شهر، «بیژنگرد» آورده شده است. [۳] و بیژنگرد (بجنورد) به معنی «ساخته □ بیژن» و «آبادشده به دست بیژن» است. [۴]

شهر بیژنگرد نیز بر اساس حکایت بیژن و منیژه، در شاهنامه □ فردوسی، مکانی بوده که بیژن، منیژه را از چاه نجات داده و شهری در آن مکان بنا کرده است

از نامهای دیگر بجنورد که آثار بازممانده آن نیز وجود دارد کهنه کند و نیز چرمغان می توان اشاره کرد که به محوطه ای تاریخی در جنوب شهر بجنورد و در مجاورت معصوم زاده اطلاق می گردد

مردم

اقوامی که در بجنورد زندگی میکنند عبارتند از:

- مردم فارس زبان از جمله بومیان فارسی که در محل به نام تات نامیده میشوند. ترکزبانها، کردزبانها و ترکمنزبانها

فارس‌های بومی (تاتها) مردمان بومی بجنورد و خراسان شمالی هستند. [۵] فارس‌های بومی (تاتها) در بافت
میانی شهر بجنورد و محلات جنوب شهر بجنورد

(
خیابان شهید
چمران، حسین معصوم، ۱۷ شهریور و بهویژه بولوار مدرس و برخی
کوچه‌های خیابان

شهید بهشتی) حضور پررنگی دارند. [۶]

گویش تاتی زبان فارسی در خراسان شمالی امروزه تأثیر بسیاری از فارسی معیار گرفته و در حال فراموشی
است و جای خود را به فارسی معیار میدهد

تاریخچه

شهر کنونی بجنورد در حدود سال ۱۱۰۰ ق/۱۶۸۹م به وسیله تولیخان دوم، یکی از امیران کرد شادلو بنا شد و پس از آنکه در فتنه حسنخان سالار (۱۲۶۳ق/۱۸۴۷م)

به شدت آسیب دید، بار دیگر به دست فرزندان تولیخان مرمت شد. [۸]

پیش از شهر کنونی و حتی پیش از ظهور و سقوط بجنورد، مرکز ناحیه جایی میبوده‌است به نام جرمگان که در جریان حمله مغول ویران گردید. تپه
ن در کناره شهر کنونی بجنورد، بازمانده ویرانه‌های آن شهر است. [۹]

ظاهراً جرمگان، شهرکی کوچک، پروتق و آباد بوده و بجنورد کنونی در جوار آن به‌وجود آمده‌است. امروزه حدود و گستره این شهرک در حاشیه شهر بجنورد، نشانگر پیشینه کهن و رونق آن در سده‌های آغازین اسلامی است

به استناد متون تاریخی در سده‌های پنجم تا هشتم هجری، بخش وسیعی از ناحیه بجنورد، مسکونی و آباد بوده‌است. در آغاز دوران مغول و تیموری، منطقه
نورد نیز مورد آسیبها و خسارات فراوانی واقع شد

نتایج بررسی و پهنبندی محوطه‌های باستانی نشان داده‌است، نقاط باستانی شناسایی شده، متعلق به دوران میانسنگی هزاره چهارم تا هزاره اول پیش از

قش مهمی را در شکلگیری زیستگاههای اولیه در حاشیه رودخانه اترک ایفا

نموده‌اند. این منطقه، در دوران ماد و هخامنشی، بخشی از ساتراپی پارت قلمداد میشده و از دوره اشکانی، در این ناحیه ۸ زیستگاه، در بخش راز و جرجان، ۳ مورد در بخش مرکزی و نیز ۵ زیستگاه در شهرستان مانه و سملقان شناسایی

شده‌اند. وجود بنای سنگی موسوم به اسپاخو، از آثار تاریخی دوره ساسانی

نیز، نقش و اهمیت خراسان شمالی را در این دوران روشن مینماید

علاوه بر

آن، منطقه بجنورد در صدر اسلام، در ارتباط فرهنگی - اجتماعی جدی با دیگر

نقاط ایران قرار داشته و از آن نواحی تأثیر گرفته‌است. در آن دوران قسمتهای

عمده‌ای از منطقه آباد و مسکونی بوده‌است. مؤلف تاریخ سیستان، ناحیه

امروزی بجنورد را به عنوان بخشی از سرزمین نساء معرفی نموده‌است و در

سالهای آغازین قرن دوم هجری، این منطقه جزئی از قلمرو بزرگ حکومت طاهریان به‌شمار می‌آمده‌است

ابنابو اصبیه نیز در ذکر مناطق بجنورد آورده است که: «ابن سینا، دربار علیابنمأمون را در خوارزم ترک گفت و به طوس، شوقان، طبر و سملقانجاچرم و بالماخره به جرجان رفت». مؤلف نامعلوم حدودالمعالم، از نخستین کسانی است که از چرمغان نام میبرد و مقدس نیز آن را جزئی از ناحیه نساء برشمرده است

بناها و یادمانهای تاریخی

1. آرامگاه باباتوکل

آرامگاه بابا توکل، مدفن یکی از شاعران قرن چهارم هجری است و در ناحیه شمالشرقی شهرستان بجنورد قرار گرفته است.
جاذبه های طبیعی

1. چشمه بابالمان

چشمه بابالمان در 11 جاده بجنورد - مشهد، به فاصله تقریبی 300 متر از جاده، واقع شده است. آب این چشمه، جزء دسته آبهای سولفاته سیک و سدیک است و مصرف آن صفا آور و ملین و تسهیل کننده اعمال گوارشی و دافع سموم است. گردشگاه بابالمان مکانی برای استراحت مسافرانی که قصد سفر به شهرهای شمالی را دارند میباشد

چشمه بش قارداش (پنج برادر) در 8 کیلومتری جنوب بجنورد و در شرق جاده بجنورد به اسفراین، در فاصله تقریبی یک کیلومتری جاده واقع شده است. آب این چشمه، در ردیف آبهای بیکربناته کلسیک و سولفاته کلروره سرد به همراه سیلیس و آهن میباشد و در درمان اختلالات دستگاه گوارش، یاری رساندن به سوختوساز بدن مؤثر و ارزش غذایی

بالمایی دارد

اماکن زیارتی و مذهبی

امامزاده سلطان سیدعباس

این آرامگاه در جنوب شهر بجنورد واقع است. این امامزاده را برادر امام رضا(ع) میدانند و در محل به نام «معصومزاده» معروف است. این بنا، در سال ۱۳۴۵ خورشیدی، به طور کامل بازسازی شده است

